

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

น้ำไหลลงต่ำ ความคิดของคน ถ้าไม่มีกรรมมันไหลไปตามกิเลสค้นหาความทะยานอยาก น้ำนะ เวลาถึงที่สุดมันลงที่ต่ำ เห็นไหม เขาต้องสูบออก ต้องสูบขึ้นไปสูบออก ของเราก็เหมือนกัน ถ้ามีสติปัญญาเราขยับยั้งไว้ เรามีสติขยับยั้งสิ่งนี้ไว้ แล้วพิจารณาของเรา ความรู้สึกนึกคิดนี้แหละมันจะทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ แต่ความรู้สึกนึกคิดนี้แหละ ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามันจะทำให้เราชวนวาย

เราภูมิใจนะคนที่เขาทุ่มเท ความเกิดเป็นมนุษย์เขามีความทุ่มเทของเขา ทุกข์ทนเข็ญใจ เขาบากบั่นของเขาเนะ เขาเอาชีวิตเขารอดได้สบายๆ เลย คำว่าสบายๆ คือว่าเขารอดได้ แต่เวลาทำมันก็ไม่สบาย เพราะการทุ่มเทมันก็ต้องทุ่มเททั้งชีวิต ทุ่มเทมีการกระทำทั้งนั้น นี่แม้แต่ชีวิตเขาก็ประสบความสำเร็จได้

ในการประพฤติปฏิบัติ นี้เราจะปฏิบัติธรรม เราจะพ้นจากกิเลส เวลาครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำฟากตายๆ คำว่าฟากตายนะ... คำว่าทุ่มเท ทุ่มเทในเหตุ นี้เวลาว่ากิเลสๆ ค้นหาความทะยานอยากคือเราหวังผลสิ่งที่มีมันยังไม่สมเหตุสมผล การหวังผลสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผล นั่นแหละคือค้นหาความทะยานอยาก แต่ถ้ามันสมเหตุสมผลมันไม่ใช่ค้นหาหรือ

อย่างเช่นหน้าที่การงานเป็นค้นหาที่ไหน? เราไม่ทำงานของเรา เราจะมีปัจจัยเครื่องอาศัยหรือ? แล้วถ้าเราไม่มีปัญญา เราจะทำงานประสบความสำเร็จได้อย่างไร? งานทุกอย่างที่ทำมันต้องมีปัญญา ถ้าไม่มีปัญญาแล้วทำเนะ เห็นเขาทำก็ทำตามเขา เห็นเขาทำเพราะเขามีประสบการณ์ของเขา เขาชำนาญของเขา เขามีประสบการณ์อย่างนั้น เขาทำของเขาทุกวัน เหมือนหุ่นยนต์ เขาตั้งโปรแกรมไว้มันทำได้พอดีเป๊ะเลย ดึกว่าคนอื่น แต่คนเรา เห็นไหม นี่วันนี้อารมณ์ดีก็ทำดี วันนี้อารมณ์ไม่ดี ทำงานสิ่งนั้นผิดๆ พลาดๆ เลย

นี่สิ่งที่เขาทำของเขา เขามีประสบการณ์ของเขา ทีนี้เขามีประสบการณ์ของเขา เราใช้ที่นี่เรา ต้องใช้ปัญญาของเรา เราฝึกของเรา ถ้าเราฝึกของเรา เราทำแล้วทำเล่า มีสติ มีปัญญาของเรา เรา ฝึกของเราบ่อยๆ ครั่งเข้า มันก็มีความชำนาญอย่างนั้นขึ้นมา พอเราชำนาญอย่างนั้นขึ้นมาแล้วเรา เห็น นี่ใจชำนาญในวสี มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้าไม่มีเหตุมีผล ถ้ามันไม่มีเหตุมีผลแล้วเราหวังอย่างนั้น นั่นแหละคือตัดหาความทะยานอยาก

แต่! แต่ถ้าเวลาอธิษฐานบารมี บารมีสิบทิศ เห็นไหม ถ้ามีเป้าหมาย คำว่าเป้าหมายของเรา เรามีเป้าหมายแล้วเราวางไว้ ไม่ใช่มีเป้าหมายแล้วเอาเป้าหมายมากดทับเรา ทุกคนอยากพ้นทุกข์ ทั้งนั้น ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติก็อยากพ้นจากกิเลสทั้งนั้น การอยากพ้นกิเลสคือเป้าหมายของเรา แต่ ถ้ามันทำไม่ได้ ไม่ได้เราก็เข้มแข็ง เห็นไหม พอทำไม่ได้ พอมีเป้าหมาย เอาเป้าหมายมากดทับ กดดันตัวเอง พอกดดันตัวเองมันก็มีแต่ความทุกข์ กดดันตัวเองว่าเมื่อไหร่ๆ มันยิ่งเครียดนะ

ปล่อยวางให้หมด ปล่อยวางให้หมด สมเหตุสมผลไม่ใช่กิเลส ความสมเหตุสมผล เห็น ใจใหม่ เรานั่งสมาธิของเรา เราเจริญสติของเรา เราใช้ปัญญาของเราสมเหตุสมผล แล้วถ้ามันยัง ไม่ได้ ไม่ได้ก็คือไม่ได้ ไม่ได้เราก็ได้ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้เราก็ทำ คุณงามความดีของเราแล้ว เราเป็นคนทำคุณงามความดี เราไม่ปล่อยตัวเราไหลไปเหมือนน้ำ

คุณ้ำสิมันไหลไป เห็นไหม มันขังไว้ที่ไหน? พอมันขังมันไปไม่ได้แล้ว ที่ต่ำแล้วมันไป เจอขอบเขตของมัน มันไปไม่ได้ แต่ตัดหาความทะยานอยากมันล้นฝั่ง มันไปได้ นี่จินตนาการ ตัดหาต่างๆ มันไปของมันได้ มันล้นฝั่งของมันไปได้ แต่ถ้าน้ำมันไปไม่ได้

ธรรมก็เหมือนกัน คุณติสังขารความจริง เห็นไหม คุณติทางการช่างนะ เวลาเขาวัดระดับน้ำ ถ้าระดับมันไม่ได้ ต่างๆ ไม่ได้มันจะไปได้อย่างไร? นี่ความสูง ความต่ำ ความลาดเอียงของมัน เวลา เขาจะส่งน้ำไปเขาต้องมีความลาดเอียงของมัน ถ้าความลาดเอียงของมัน เห็นไหม มันเป็นของ มันไปได้ แต่เวลาถึงขอบเขต มันมีขอบเขต มันอยู่ที่สูงมันเป็นไปไม่ได้ แต่มันเป็นไปไม่ได้ แต่ ปัญญาของคนก็ทำได้ นี่เขาชักน้ำขึ้นไปได้ เขาทอดน้ำขึ้นไปที่สูงขึ้น เขายกน้ำให้สูงขึ้นมันก็ไหล ของมันไปได้

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติของเรา เราทำของเราแล้วมันลงไป เห็นไหม นี่เจริญ แล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เวลามันเสื่อมไป มันเจริญแล้วมันเสื่อม พอมันเสื่อมมันเป็นธรรมดา นะ คนเรามันต้องมีประสบการณ์อย่างนี้ ถ้าไม่มีประสบการณ์อย่างนี้มันเป็นไปไม่ได้หรอก คุณติ

ดูการเกิด-การตายของเรา ชีวิตเรา นี่ถ้าคนมีปัญญา คนที่ทุ่มเทเขามีปัญญาของเขา เขาศึกษาของเขา การเกิดเป็นมนุษย์มีค่ามาก เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์เราทำสิ่งใดก็ได้ เรามีสมองเราทำสิ่งใดก็ได้

ถ้าเราทำสิ่งใด เราเกิดมานี้มนุษย์มีสมอง มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์มีการช่วยเหลือเกื้อจันกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วเกิดมาเป็นมนุษย์มีคุณค่า แล้วเวลาเราทำหน้าที่การงานล่ะ? เวลาทำหน้าที่การงานนะ ถ้าใจมันรัก คุณติ คนบ้าห้าร้อยจำพวกนะ เขารักนกเขาณะ เขานั่งฟังทั้งวัน กรุกกรู้ กรุกกรู้ เขามีความสุข ไอ้คนทำงานเขามีความสุขของเขา นี่ไงถ้าเขาทุ่มเทของเขา เขารักของเขา เขาทำแล้วเขามีความสุข

เราก้เหมือนกัน ถ้าเราทำงานของเรา เห็นไหม เราเกิดมา หน้าที่การงานเราทำของเรา คนแก่ คนเฒ่า คนทำงานมาแล้ว คนแก่คนเฒ่าต้องให้เขาเคลื่อนไหว ถ้าไม่เคลื่อนไหวร่างกายมันจะทรุดโทรม การทำงานของเรา การบริหารร่างกายก็ทำงาน คุณออกกำลังกายตอนเช้าสิ เขาไปเดิน เขาไปวิ่งกันนั้นนะ เขาวิ่งเพื่ออะไร? เขาวิ่งเพื่อความแข็งแรง

เวลาทำงานขึ้นมาก็อย่างนั้นแหละ เวลาทำงาน เราทำงานแล้วเหนื่อยยาก แต่เวลาคนเขาออกกำลังกาย เขาได้เหงื่อมาทุกวันนะ แต่ร่างกายเขาแข็งแรง เพราะอะไร? เพราะเขาเห็นประโยชน์ เขาเห็นประโยชน์ เห็นคุณงามความดีเขาถึงได้ทำ ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์มีหน้าที่การงานของเรา

คุณติพระนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเราเป็นพระอรหันต์นะ นี่หลวงตาท่านเดินจงกรมทุกวัน เขาก็เดินจงกรมแล้ว หลวงปู่มันนะ ถึงเวลาแล้วเดินจงกรมตลอด พอเดินจงกรมแล้วร่างกายท่านก็แข็งแรง เห็นไหม เรามีแต่นั่งไม่ทำอะไรเลย มีแต่ไปหาหมอ ไปหาหมอ นี่คล้ายคล้ายๆ กินยาคล้ายคล้าย แต่เราเดินจงกรมคล้ายคล้าย เราไม่ใช่เดินจงกรมให้มันเครียด

นี่เดินจงกรมไม่ได้ก็เครียดคนนะ นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ แต่วิหการธรรม เห็นไหม รถถ้าจอดไว้เขาจะต้องอุ่นเครื่อง เขาต้องติดเครื่องบ่อยๆ เขาจะต้องรักษา รถจอดไว้ทั้งปีไม่ได้อุ่นเครื่องเลย เครื่องมันเสียเลย จิตใจของคนมีวิหการธรรม คือเดินออกกำลังกาย คือเดินจงกรมเพื่อเป็นวิหการธรรม เป็นเครื่องอยู่ของใจ ถ้าเดินจงกรมเป็นวิหการธรรม เป็นเครื่องของใจ เห็นไหม นี่ไงทำงานมีความสุข นี่มีการเคลื่อนไหว มีการต่างๆ เคลื่อนไหวเพื่อความสงบ ความร่มเย็น

ฉะนั้น มีการเคลื่อนไหว มีความรุ่มเย็น ทีนี้หน้าที่การงานก็เหมือนกัน ถ้ามีหน้าที่การงาน เราทำงานด้วยความสุขของเรา คำว่าสุขของเราคือเราเห็นผลประโยชน์

๑. สมองไม่ฝ่อ

๒. ร่างกายได้เคลื่อนไหว อวัยวะของเราได้บริหารทั้งหมด

นี่เวลาเราแก่เฒ่ามันธรรมดา มันจะเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา แต่เราก็เสื่อมสภาพไป โดยกาลเวลาของมัน โดยเราบริหารจัดการของเรา ถ้าเราบริหารจัดการของเรา เราขยับ เราเคลื่อนไหวของเรา เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา การภาวนาต้องทำมากกว่านั้นนะ ถ้าการภาวนาเราไม่ทำมากกว่านั้น เราจะมีสติปัญญาได้อย่างไร?

ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม ฉะนั้น เรามีสติปัญญามันต้องมีอุปาย เวลาเดินจงกรม เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดถึงนะ เวลาสัตว์มันเดินคิดว่าเรา ถ้าเวลาคนเราเดิน ท่านบอกเลยไม่มีสติปัญญา เหมือนกับเอาศิระเดินต่างเท้า เอาศิระไปเดินไป คำว่าไปเดินไป เพราะเราขาดสติ แต่พอเวลาเราขาดสติ แต่เวลาเป็นตัวเราเราว่าเราพร้อมนะ เหมือนคนนั่งหลับ เวลาคนนั่งสมาธิ นะ นั่งไปมันหายไปหมดเลย แล้วเข้าใจว่าตัวเองเป็นสมาธิ ทั้งๆ ที่มันนั่งมันเป็นมิจา

คำว่ามิจานะ เวลาจิตมันตกวงค์ไปแล้วมันจะลึกลงไปเรื่อยๆ มันจะตกวงค์ไปแล้วมันจะตกลึกลงไปเรื่อยๆ แล้วมันจะขยายกว้างไปเรื่อยๆ ถ้าตกวงค์เล็กน้อย เริ่มรู้ตัวเองว่าตกวงค์เราก็แก้ไข ขนาดแก้ไขนี้มันยังต้องฝืนกันเต็มที่ แล้วถ้ามันตกวงค์ไปเป็นปีนะ บางคนตกวงค์เป็นปีๆ นะ ไม่เข้าใจว่าเป็นวงค์ คิดว่าเป็นสมาธิใจ เวลาเราจะแก้ขึ้นมา โอ๊ย! ต้องต่อสู้เต็มที่ ต้องฝืนเต็มที่ ฝืนกลับมาให้มันเป็นปกติ

ถ้าเป็นปกติแล้วนะเรากำหนดพุทโธของเรา เราทำสมาธิของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าทำตอนนี้ขึ้นมามันก็จะดีขึ้น เห็นไหม ถ้ามันเป็นความผิดพลาด มันจะถลาลไปเรื่อยๆ ถ้าถลาลไปเรื่อยๆ เราต้องตรวจสอบของเรา ในการปฏิบัติ การตรวจสอบนี้สำคัญมาก แล้วการตรวจสอบก็ตรวจสอบจากเรานี้แหละ ถ้ามันปลอดภัย มันมีสติปัญญาชัดเจนอันนั้นใช่ ถ้าอันนั้นใช่แล้ว เราทำต่อไปมันจะมีกิเลสเข้ามาแทรกแล้ว ถ้าเข้ามาแทรกมันจะทำให้เราผิดพลาด ทำให้เราตกอ้าย

ฉะนั้น ถ้าเราตั้งสติขึ้นไป เราทำของเรามากขึ้นๆ พอมีความชำนาญแล้วนะ พอมีความชำนาญ ความเข้าใจ เหมือนที่เราเห็นเขาทำกันจนชำนาญ พอเรามีความชำนาญในวิธีแล้วนี่ สมาธิจะเสื่อมมาจากไหน? คนถ้าพอมันมีความชำนาญแล้วรู้จัก สมาธิไม่มีวันเสื่อม ถ้าสมาธิไม่มีวันเสื่อมแล้วเราจะเห็นค่า เพราะสมาธิเวลามันเสื่อมก็แค่นี้ แล้วถ้าเราใช้ปัญญาขึ้นไปนะ พอปัญญามันเกิดจากสัมมาสมาธิ นี่มันขนพองสยองเกล้า

นี่คิดเหมือนกัน ความรู้สึกตรึกเหมือนที่เราคิดนี่แหละ แต่พอมีฐานสมาธิขึ้นมามันจะดูคืดมมากกว่านี้ แล้วมันจะเข้าไปถึงชำระจิตใจ นี่การพิจารณากายๆ การพิจารณากายด้วยทางการแพทย์ ทางการแพทย์เขาอธิบายเรื่องการทำงานของอวัยวะดีกว่าพระอีก เขาอธิบายได้หมดเลย ทำไมสมองเป็นอย่างนี้? ทำไมหัวใจเป็นอย่างนี้? หัวใจมันคิดไปอย่างไรเขารู้หมดเลย แต่เพราะเขาไม่มีความสงบของใจ เขาไม่มีหลักฐาน รู้แล้วได้อะไรล่ะ? รู้แล้วก็ไปรักษาคน

แต่ถ้าเรามีสัมมาสมาธิ แค่เห็นผิวหนัง เห็นรูขุมขนนั่นนะ ไม่ต้องไปเห็นสมองหรือก ไม่ต้องเห็นว่าหัวใจทำงานอย่างไร เห็นรูขุมขน แล้วมันขยายตัว มันขยายเข้าไปเป็นไตรลักษณ์ เห็นไหม เป็นวิภาคะ เป็นอุคคหนิमित เป็นวิภาคะนิमित มันขยายส่วน มันแยกส่วน มันเห็นแล้วมันขย้อนเลย คำว่าขย้อนนั่นนะธรรมสังเวชใจ มันขย้อนนะ มันเอ๊ะ! โอ้โฮ ทำไมเป็นอย่างนี้? ทำไมเป็นอย่างนี้?

นี่ใจสังขารมันมีอยู่ ของความจริงมันมีอยู่ แต่มันต้องอาศัยสัมมาสมาธิ อาศัยฐิติจิต อาศัยจิตเป็นผู้เห็น ถ้าเป็นผู้เห็นเราก้ทำของเราไป เห็นไหม ฉะนั้น อย่าไปกอดค้น อย่ากอดค้นว่าต้องนิพพาน ต้องนิพพาน ไซ้! ทุกคนก็ปรารถนาสิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งนั้นแหละ แต่คำว่าปรารถนา นิพพาน เห็นไหม ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เราปฏิบัติมาถึงสมเหตุสมผล เมื่อก่อนคนไม่กล้าคิดถึงนิพพานนะ พอคิดถึงนิพพานเขาบอกว่าคนๆ นี้คิดปกติแล้วละ

สมัยก่อนไม่มีใครกล้าคิดหรือก แต่เพราะมีครูบาอาจารย์เราท่านปฏิบัติมาจนท่านเป็นพยานหลักฐาน ท่านเป็นพยานยืนยันกันได้ว่าทำได้จริง พอทำได้จริงพวกเราก็เอาแล้ว ก็เลสมันก็สวมรอยมาเลย นี่คาบสองคมไง เวลาทำความดีทุกอย่างก็ต้องตั้งใจ พอมันคิดอีกอย่างหนึ่งว่าจะนิพพานๆ นิพพานก็จะไปจ่ายตลาดเอาานิพพานไป จะเข้าห้างสรรพสินค้าหยิบเอาไป แล้วมันเป็นอย่างนั้นจริงหรือเปล่านั้น?

ถ้ามันไม่จริง เห็นไหม นี่เราปรารถนานิพพานใช่ไหม? ใช่! แต่เวลาทำเราก็ต้องเตาะแตะไป เรายังไม่มีบริษัทห้างร้านสิ่งใดเลย แล้วเรบอกเราจะทำธุรกิจ เราจะประกอบธุรกิจ ทุกคนอยากมีธุรกิจเป็นของตัวเองแล้ว ยังไม่มีอะไรเลย ใช่ เรามีสมอง เรามีการวิจัย เรามีต่างๆ เราก็อยากจะมีธุรกิจของเรา ถ้ามีธุรกิจของเรา เราก็ต้องวิจัย วิจัยคือการศึกษา คือปฏิบัติ

เวลาเราทำขึ้นมาเราก็ตั้งสติของเราขึ้นมา ตั้งสติมา เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา นี่ต้องเดินจงกรม เดินจงกรมเพราะอะไร? คุณนั่ง ๕ นาทีก็จะหลับแล้ว พอเดินขึ้นมามีการเคลื่อนไหว เห็นไหม เคลื่อนไหวก็สงบ นี่เดินจงกรมอยู่ จิตมันสงบสงบอย่างไร? ถ้ามันไม่สงบจะรู้ได้อย่างไร? ขณะรวมท่ามกลางทางจงกรมมันเป็นอย่างไร? แล้วเวลาปัญญามันเกิดขึ้นมา

นี่ถ้าเดินจงกรมเอาเวลากันนะ ให้อุ่นยนต์หน้าปั้มน้ำมัน มัน โบกกรดเข้าปั้มน้ำมัน โบกทั้งวัน ทั้งคืน ๒๔ ชั่วโมง มันต้องเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว ถ้าเอาเดินจงกรมแล้วจะเป็นพระอรหันต์มันไม่ใช่หรอก เดินจงกรมมันเป็นกิริยา เป็นวิธีการ แต่เวลาจริงๆ เกิดขึ้นมามันเกิดจากจิต จิตมันมีสมาธิของมัน มันมีปัญหาของมันขึ้นมา นี่มันจะย้อนกลับมา มันภาวนาขึ้นมามันต้องรู้ ต้องเห็น

คนเป็นหมอ ถ้าไม่มีทางวิชาการขึ้นมา มันจะเป็นหมอไปรักษาคคนไข้ได้อย่างไร? เป็นครูบาอาจารย์ของคน ถ้าจิตมันไม่เป็น ไม่มีมรรคญาณ ไม่มีมรรค ไม่มีผล จะไปสอนเขาได้อย่างไร? เวลาเขาติดขัดขึ้นมา จิตใจเขาปฏิบัติขึ้นมา เขามีความติดขัดขึ้นมา เราจะเอาอะไรไปสอนเขา เราจะเอาอะไรไปบอกเขา ไม่ใช่หมอจะไปรักษาคคนไข้ได้อย่างไร? ไม่ใช่ผู้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไม่มีมรรค ไม่มีผล จะไปสอนคนได้อย่างไร? ถ้ามันจะสอนคน มันก็ต้องรู้ผลของมันสิ ฉะนั้น เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เราหวังมรรค ผล นิพพาน เราก็ต้องรู้จริงสิ

ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา นี่ใจมันถึงเป็นสันติภูมิจิโก ยืนยืนอยู่กลางหัวอก ยืนยืนอยู่บนหัวใจของเรา นี่แหละ แล้วมันจะไปห่วงไหวกับสิ่งใด? มันจะไปห่วงไหวกับอะไร? ทีนี้พอเวลาเราปฏิบัติใช่ไหม? เราหวังมรรค หวังผล แล้วเอามรรคเอาผลมากดทับตัวเอง มากดดันตัวเอง แล้วปฏิบัติไป นี่มันเป็นค้นหาซ่อนค้นหาไป วางให้หมดนะ

เราหวังมรรคหวังผลจริง ทุกคนทางโลกเขาอยากมีธุรกิจทั้งนั้นแหละ อยากจะมีเงิน มีทอง อยากจะมีความมั่นคงของชีวิต ทุกคนปรารถนาทั้งนั้นแหละ แต่เวลาทำไปแล้วประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ นี่เพราะว่าคนสร้างมาแตกต่างกัน แม้แต่

ลูกหลานเกิดในพ่อแม่เดียวกัน ก็นิสัยใจคอไม่เหมือนกัน ความรู้สึกก็ไม่เหมือนกัน ใจใฝ่ใจไม่เหมือนกัน

ฉะนั้น ใจใฝ่ใจไม่เหมือนกัน แต่เราก็มีแรงปรารถนา เราก็มีความตั้งใจของเรา เราก็จะปฏิบัติของเรา เราก็ทำคุณงามความดีของเรา เราทำของเราไป ไม่มีสิ่งใด องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์

“อานนท์เธอบอกเขาเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราดีกว่าการปฏิบัติบูชาเราด้วยอามิส”

แล้วเราประพฤติปฏิบัติกัน เรานูชาพระพุทธเจ้าด้วยอะไร? เรามีโอกาสมากกว่าญาติโยมเขาเยอะแยะ ญาติโยมเขาเห็นไหม เขาถวายทานของเขา เขามาทำบุญกุศลของเขา นี่อามิส แต่เขาก็อยากได้ของเขา เรานี้ปฏิบัติล้วนๆ นะ เรานั่งสมาธิภาวนากันทั้งวันทั้งคืน นี่เราปฏิบัติบูชาพระพุทธเจ้า เรามีโอกาสอยู่แล้วนะ โอกาสเราเปิดกว้างมาก

โอกาสของพระ โอกาสของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเปิดกว้างมาก พอเปิดกว้างขึ้นมา ทำไมเราไม่ฉวยโอกาสอันนี้เอาไว้ แล้วทำไมเราไม่รีบปฏิบัติของเราขึ้นมา เรามีโอกาสแล้วเราต้องทำให้สมกับที่เรามีโอกาสสิ เรามีโอกาสแล้วทำไมเราอ่อนแอละ? เรามีโอกาสแล้ว ทำไมเราทำให้โอกาสเราหลุดลัดพรากไปล่ะ? ทำไมเราทำให้โอกาสหลุดจากมือเราไป เรามีโอกาสแล้วเราต้องฉกฉวยโอกาสนั้น แล้วเราต้องประพฤติปฏิบัติของเรา

ใช่ เราปรารถนาแน่นอน แต่ถ้าเอามากดทับ มันเป็นการกดดันตัวเองทำให้เราปฏิบัติยากขึ้น วางให้หมดแล้วทำของเราตามความเป็นจริง สมกับการที่เราประพฤติปฏิบัติ นี่คือธรรม เอวัง